

ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE WIJZIGING VAN ARTIKEL 14.1.2 EN ARTIKEL 14.2.3 VAN HET ENERGIEDECREET VAN 8 MEI 2009

MEMORIE VAN TOELICHTING

Dames en Heren,

1. Inleiding

In titel XIV van het Energiedecreet van 8 mei 2009 is met ingang van heffingsjaar 2015 een forfaitaire heffing per afnamepunt van elektriciteit aangesloten op het elektriciteitsdistributienet, op het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit of op een gesloten distributienet van elektriciteit opgenomen. In het Vlaamse Gewest zijn er ongeveer 3,3 miljoen dergelijke aansluitingspunten. De keuze werd gemaakt om het toepassingsgebied van deze gewestelijke energieheffing te beperken tot de materiële bevoegdheden van het gewest, te weten de in artikel 6, §1, VII, eerste lid, a) van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen (hierna: BWHI) bedoelde distributienetten.

Via het programmadecreet van 18 december 2015¹ werd deze heffing hervormd en verruimd. De artikelen 128 tot 134 en artikel 135, 18°, van het programmadecreet van 18 december 2015 wijzigen artikel 3.2.1 van Energiedecreet van 8 mei 2009 met betrekking tot het energiefonds, en titel XIV van het Energiedecreet van 8 mei 2009, met betrekking tot een aanpassing van de Vlaamse energieheffing. Die hervorming trad op 1 maart 2016 in werking. De heffing zal niet enkel meer worden gebruikt voor de financiering van de regulator, groene warmte (zoals in heffingsjaar 2015 het geval was), maar heeft tevens een regulerend karakter en is bedoeld voor de algemene financiering van het energiebeleid (zoals reeds voorzien is in het Energiedecreet, zijnde de openbare dienstverplichtingen inzake energie, voor haar sociaal energiebeleid, haar beleid inzake het rationeel energiegebruik, haar beleid inzake warmte-krachtkoppeling, haar beleid inzake de hernieuwbare energiebronnen) en de energiekosten van de Vlaamse overheid.

De vernieuwde heffing wordt nog steeds geheven voor het beschikken over een afnamepunt. Wat de argumentatie met betrekking tot het voorwerp van de belastbare materie betreft, wordt verwezen naar o.a. de redenering in de parlementaire stukken bij het programmadecreet², die nog steeds wordt onderschreven. De belastbare materie is volgens het Grondwettelijk Hof immers het element dat aanleiding geeft tot de belasting, de situatie die of het feit dat leidt tot het verschuldigd zijn van de belasting, en moet worden onderscheiden van de belastbare grondslag, die het bedrag is waarop de belasting wordt berekend. Het is ten aanzien van materies die reeds het voorwerp van een federale belasting uitmaken, dat de gemeenschappen en de gewesten geen nieuwe belastingen mogen heffen.³ In casu is het duidelijk dat bij deze gewestelijke energieheffing niet het verbruik wordt geïncasseerd, wat bij de federale bijdrage wel het geval is, maar dat de belastbare materie het beschikken over een afnamepunt uitmaakt. Er is zodoende geen schending van de fiscale non-bis-in-idem.

De verbruikscategorieën worden in het kader van deze heffing enkel gebruikt om de heffingsgrondslag en -tarief te bepalen, wat volgens het Grondwettelijk Hof duidelijk

¹ Decreet van 18 december 2015 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016, BS 29 december 2015.

² O.a. *Parl.St.* VI.Parl. 2015-2016, nr. 544/5.

³ Zie o.m.: GwH 21 januari 1998, nr. 4/98, B.7.1; GwH 5 juli 2000, nr. 86/2000, B.11.10; GwH 19 september 2007, nr. 119/2007, B.6; GwH 4 maart 2008, nr. 44/2008, B.6; GwH 6 april 2011, nr. 50/2011, B.57.5.

verschilt van de belastbare materie. In casu kan dan ook niet worden gesteld, noch is het de bedoeling, om de eindgebruiker te belasten op zijn eigen reële gebruik, zoals bij de federale bijdrage⁴ het geval is (per kilowattuur). Zo worden immers bij deze gewestelijke energieheffing ook nulverbruikers en negatieve verbruikers (prosumenten/zonnepaneel-eigenaars, kleinschalige wind) aan de belasting onderworpen, terwijl deze geen "eigen verbruik" of meetbare afname hebben, en onder de federale bijdrage overigens volledig niet worden belast en buiten de belastbare materie van die federale heffing vallen. Ook gebouwen met langdurige leegstand die geen verbruik hebben vallen nog steeds onder de heffing, en dit zolang hun afnamepunt niet conform de procedure uit artikel III.7.1.1 van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit is weggenomen. In de rechtsleer wordt in dit kader bijvoorbeeld aangehaald dat er niet alleen ongeveer 30.000 nul- en negatieve gebruikers zijn, een aantal dat omwille van het toenemend belang van decentrale elektriciteitsproductie jaarlijks gestaag stijgt, maar dat er jaarlijks ook (abstractie makende van langdurige bedrijfsleegstand) ongeveer 14.000 woningen en appartementen continu langer dan twaalf maanden leegstaan.⁵ Het aantal gevallen waar er dus geen enkel verbruik is maar men wel heffingsplichtig is, is dus betekenisvol.

Omgekeerd zijn er klanten met een verbruik die niet heffingsplichtig zijn omdat ze geen afnamepunt hebben op een distributienet, plaatselijk vervoernet of gesloten distributienet (bijv. directe lijnen, eilandwerking, achterliggende afnemers op een gesloten distributienet,...). Het verbruik is louter een differentiatie in de tarifaire berekeningswijze - maar geen belastbare materie of grondslag, want dat is het afnamepunt zelf, naast de differentiatie naar gelang de typologie van de klant (al dan niet sociaal).

Bovendien kan men niet stellen dat de heffing afhangt van het verbruik, want dan zou de heffing verschillen tussen afnamepunten van een verschillend verbruik hetgeen niet zo is (iemand die 1 MWh verbruikt betaalt hetzelfde als iemand die 5 MWh verbruikt) en dan zouden klanten met een gelijkaardig verbruik een gelijkaardig tarief betalen (hetgeen niet zo is bv. verbruikers met een gelijkaardig verbruik maar een verschillend aantal afnamepunten betalen een andere heffing (het afnamepunt is duidelijk de primaire heffingsgrondslag); gewone klanten en sociale klanten met een gelijkaardig verbruik betalen een verschillende heffing (type klant is differentiatiebasis) en tussen verbruikers op transmissienet en op andere netten (aard van net waarop aangesloten wordt, bepaalt mee). Het is dus duidelijk geen extra belasting op het verbruik, waar de heffingsbasis de kWh is. Er is een relatie met het verbruik, maar dat is een differentiatie basis die in principe leidt tot een oneindig aantal verschillende heffingsvoeten per kWh. De tarifaire differentiatie naar verbruik is vanuit billijkheidsoverwegingen te verantwoorden, maar deze differentiatie wordt daarmee niet de belastbare grondslag of materie.

Hierdoor alleen al verschilt deze heffing qua belastbare materie en grondslag fundamenteel van de federale bijdrage.

Artikel 14.1.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 verdeelt het tarief in een aantal categorieën (B tot en met N). Aangezien het element dat aanleiding geeft tot de belasting in deze energieheffing het louter beschikken over een afnamepunt is, doet het statuut van de houder van dat afnamepunt (bv. natuurlijke persoon of rechtspersoon) niet ter zake, al werd door de Regering wel in een aantal sociale correcties ten behoeve van particulieren voorzien (Categorie A), en heeft de Regering bij het vastleggen van de verschillende tariefcategorieën en de tariefzetting toch trachten rekening te houden met een billijke spreiding van de lasten.

⁴ Artikel 21*bis* van de wet van 29 april 1999 'betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt'

⁵ F. DEWAELE & K. NIJS, "Recente ontwikkelingen in het Vlaamse energierecht anno 2015: When the chickens come home to roost?", 145-147, in DEKETELAERE, K. & DELVAUX, B. (ed.), *Jaarboek energierecht 2015*, Antwerpen, Intersentia, 2016, 287 p.

2. Adviezen van de SERV, de Mina-raad en de Raad van State

2.1. Adviezen van de SERV & de Mina-raad

De SERV en de Mina-raad gaven op 5 september 2016 een gemeenschappelijk advies over het ontwerp van decreet. Het advies gaat als bijlage 2. In dit gemeenschappelijk briefadvies verwelkomen de raden het voorstel van de Vlaamse Regering om de verbruikerscategorieën aan te passen. De Raden maakten tevens een aantal randbemerkingen aangaande de problematiek van de huishoudens die verwarmen met elektrische accumulatieverwarming maar die geen uitstaan hebben op het voorliggende ontwerpdecreet en dan ook hier niet verder hoeven te worden behandeld.

2.2. Advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State

De afdeling Wetgeving van de Raad van State verstrekke betreffende het ontwerp van decreet haar advies nr. 60.533/3 op 28 december 2016. Het advies gaat als bijlage 3.

De Raad van State maakte in haar advies de volgende opmerkingen:

- De Raad verwijst vooreerst naar haar eerdere advies 58.417/3 van 2 december 2015 aangaande de invoering van de huidige vorm van de energieheffing. Het volstaat in deze om te verwijzen naar de parlementaire documenten en behandeling (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/5, nr. 544/6 en nr. 544/18), waarbij dit bezwaar werd weerlegd. Er is heden geen reden om van dit standpunt af te wijken.
- De Raad meent dat gegeven de grote diversiteit van afnemers van elektriciteit die tot de verbruikscategorieën D en E behoren, de keuzes die aan het ontwerp ten grondslag liggen ook ruimer verantwoord moeten worden dan louter uit het oogpunt van personen die hun woning verwarmen door middel van elektrische accumulatieverwarming, en dit in het licht van de systematiek van de gehele regeling, die berust op een indeling in specifieke schijven waaraan specifieke tarieven zijn gekoppeld. Het verdient volgens de Raad aanbeveling om in de memorie van toelichting een meer uitgewerkte verantwoording op te nemen voor de herschikking, in het bijzonder in het licht van de algemene systematiek van de indeling in categorieën en tariefschijven.

Vooreerst moet worden opgemerkt dat het Grondwettelijk Hof aanvaardt dat de decreetgever, wanneer hij de grondslag van een belasting bepaalt, gebruik maakt van categorieën die, noodzakelijkerwijs, de verscheidenheid van toestanden slechts met een zekere graad van benadering opvangen⁶. Een verdeling in tariefschijven, of het nu in het kader van de energieheffing, de erfbelasting, enz., is zodoende steeds van nature uit een enigszins arbitrair gegeven dat onherroepelijk gekoppeld is aan een dergelijk procedé. Het is dus duidelijk dat in de visie van het Hof categoriegrenzen een objectief criterium uitmaken. De omstandigheid dat een enkele belastingplichtige in feite op een gegeven ogenblik onder een bepaalde belastingschijf valt, betekent op zich niet dat de desbetreffende aanslagvoet als discriminerend moet worden beschouwd.⁷

⁶ GwH 9 juli 2013, nr. 104/2013, B.5

⁷ Arbitragehof 14 juli 1997, nr. 43/97

Er werd bij de concrete toepassing van die tarieven echter vastgesteld dat de hoogte van het tarief van de heffing in bepaalde gevallen een aantal ongewenste maatschappelijke neveneffecten heeft, waardoor de hoogte niet voor elke afnemer binnen elke tariefcategorie "billijk" is. Meer bepaald wordt Categorie E als onvoldoende billijk ervaren, doordat bv. een reeks huishoudelijke afnemers ook nog steeds in deze categorie vallen. Het betreft voornamelijk personen die de woonst verwarmen door middel van elektrische accumulatieverwarming. Het wordt dan ook niet billijk geacht dergelijke afnemers aan een tarief van 770 euro te onderwerpen.

De maatschappelijke keuzen die bij het inzamelen en het inzetten van middelen moeten worden gemaakt, behoren tot de beoordelingsvrijheid van de wetgever, die ter zake over een ruime beoordelingsbevoegdheid beschikt, maar daarbij vermag hij evenwel niet de draagwijdte van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te miskennen door categorieën van personen die zich ten aanzien van de in het geding zijnde maatregel in identieke situaties bevinden, op verschillende wijze te behandelen, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.⁸ Gelet op het gelijkheidsbeginsel kan binnen één bepaalde categorie zodoende juist geen onderscheid worden gemaakt tussen verschillende types van afnamepunt. Dit creëert een ongelijke behandeling jegens de andere categorieën. Het is dan ook niet de bedoeling om in het kader van de aanpak van de "maatschappelijk ongewenste neveneffecten" één specifieke groep (het weze mensen met elektrische verwarming of gemeenschappelijke delen) afzonderlijk vrij te stellen, daar dit in het licht van het gelijkheidsbeginsel potentieel een niet verdedigbare discriminatie uitmaakt, maar er wordt gekozen om met de grenzen van de heffingscategorieën te schuiven, waardoor elke afnemer, ongeacht het type van afnemer, van deze tariefaanpassing kan gebruik maken. Zoals eerder gesteld is een dergelijke grens in het licht van het gelijkheidsbeginsel een objectief criterium.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Dit artikel bepaalt dat deze materie een gewestbevoegdheid betreft. Artikel 6, §1, VII, eerste lid van de BWHI stelt dat de gewesten o.a. bevoegd zijn op vlak van het energiebeleid voor:

- a) De distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk aan 70.000 volt, met inbegrip van de distributienettarieven voor elektriciteit, met uitzondering van de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebraat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet;
- b) De openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas, met uitzondering van de tarieven van de netwerken die ook een aardgasvervoersfunctie hebben en die worden uitgebraat door dezelfde beheerder als het aardgasvervoersnet;
- c) De aanwending van mijnogas en van gas afkomstig van hoogovens;
- d) De netten van warmtevoorziening op afstand;
- e) De valorisatie van steenbergen;
- f) De nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met de kernenergie;

⁸ GwH 18 juni 2015, nr. 92/2015, B.29

- g) De terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers;
- h) Het rationeel energieverbruik.

Bijkomend bepaalt artikel 170, §2 van de Grondwet dat de gewesten een autonome belastingbevoegdheid hebben. Zoals hoger reeds afdoende vermeld, is er echter geen sprake van eenzelfde belastbare materie, zodat er geen samenloop bestaat met de belastbare materie van de federale bijdrage, en de wet van 23 januari 1989 betreffende de in artikel [170], § 1 en 2, van de Grondwet bedoelde belastingsbevoegdheid zodoende niet van toepassing is.

Artikel 2

Het bepalen van het belastingtarief en het vaststellen van de modalisering ervan komt de bevoegde fiscale regelgever toe. Wanneer hij daartoe criteria van onderscheid hanteert, moeten die objectief en redelijk kunnen worden verantwoord. De tarieven en de modaliteiten ervan moeten op gelijke wijze worden toegepast ten aanzien van eenieder die zich ten opzichte van de maatregel en het nagestreefde doel in een gelijkwaardige positie bevindt, zij het dat de fiscale wetgever een verscheidenheid aan individuele toestanden kan dienen op te vangen in categorieën die, noodzakelijkerwijs, slechts bij benadering met de werkelijkheid overeenstemmen.⁹ In casu werd verkozen om deze tarifaire opdeling door middel van verbruikscategorieën te implementeren, waarbij de categoriegrenzen een objectief criterium uitmaken. De omstandigheid dat een enkele belastingplichtige in feite op een gegeven ogenblik onder een bepaalde belastingschijf valt, op zich niet dat de desbetreffende aanslagvoet als discriminerend moet worden beschouwd.¹⁰

Er werd bij de concrete toepassing van die tarieven echter vastgesteld dat de hoogte van het tarief van de heffing in bepaalde gevallen een aantal ongewenste maatschappelijke neveneffecten heeft, waardoor de hoogte niet voor elke afnemer binnen elke tariefcategorie billijk is. Meer bepaald wordt Categorie E als onvoldoende billijk ervaren, doordat bv. een reeks huishoudelijke afnemers ook nog steeds in deze categorie vallen. Het betreft voornamelijk personen die de woonst verwarmen door middel van elektrische accumulatieverwarming. Het wordt dan ook niet billijk geacht dergelijke afnemers aan een tarief van 770 euro te onderwerpen.

Gelet op het gelijkheidsbeginsel kan binnen één bepaalde categorie echter geen onderscheid worden gemaakt tussen verschillende types van afnamepunt. Dit creëert een ongelijke behandeling jegens de andere categorieën. Het is dan ook niet de bedoeling om in het kader van de aanpak van de "maatschappelijk ongewenste neveneffecten" één specifieke groep (het weze mensen met elektrische verwarming of gemeenschappelijke delen) afzonderlijk vrij te stellen, daar dit in het licht van het gelijkheidsbeginsel potentieel een niet verdedigbare discriminatie uitmaakt, maar er wordt gekozen om met de grenzen van de heffingscategorieën te schuiven, waardoor elke afnemer, ongeacht het type van afnemer, van deze tariefaanpassing kan gebruik maken.

Uit de cijfers van de distributienetbeheerders blijkt dat er binnen heffingscategorie E (20-50 MWh) een volgende subverdeling van het aantal afnamepunten zou bestaan¹¹:

⁹ Arbitragehof 9 december 1998, nr. 128/98

¹⁰ Arbitragehof 14 juli 1997, nr. 43/97

¹¹ Deze cijfers houden echter geen rekening met het feit dat er ook afnemers zijn die omwille van het feit dat ze beschermde afnemer zijn of een actieve budgetmeter of stroombegrenzer hebben conform artikel 14.1.3/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 behoren tot de specifieke heffingscategorie A (25 euro).

- 20-25 MWh: 27.108 (9002 residentiële afnamepunten, 18.106 niet-residentiële afnamepunten)
- 25-30 MWh: 15.513 (3132 residentiële afnamepunten, 12.381 niet-residentiële afnamepunten)
- +30 MWh: ongeveer 26.000 afnamepunten.

Er wordt vanuit gegaan dat huishoudelijke afnemers met een verbruik hoger dan 25 MW, afgezien van een incidenteel geval, eigenlijk een gemengd gebruik hebben. Bijv. beenhouwers en bakkers waarbij zowel hun handelsactiviteiten als hun huishoudelijke activiteiten aangesloten zijn op één afnamepunt.

Om die redenen wordt voorgesteld om de grens tussen enerzijds Categorie D (290 euro) en anderzijds Categorie E (770 euro) op te trekken van 20 MWh naar 25 MWh. Een dergelijke aanpassing kan er toe bijdragen het maatschappelijk draagvlak voor de heffing te verhogen.

Het ontwerp van decreet heeft een impact op de inkomsten van de Vlaamse overheid:

- Wat Categorie E (770 euro) van de energieheffing betreft, werd voor het berekenen van de inkomsten initieel gerekend op basis van het feit dat er 74.748 afnamepunten in die categorie opgenomen waren. Dit betekent dat de inkomsten uit deze specifieke categorie op jaarbasis geschat waren op (niet-geïndexeerd) ongeveer 57.555.960 euro, te weten 74.748×770 euro.
- Door de grens van de categorieën D/E te verschuiven van 20 MWh naar 25 MWh, is er een minderinkomst t.a.v. van wat origineel was voorzien. In de subverdeling 20-25 MWh zitten immers volgens de cijfers van de distributienetbeheerders ongeveer 27.108 afnamepunten, waarvan 9002 huishoudelijke afnamepunten en 18.106 niet-huishoudelijke. Een dergelijke aanpassing creëert voor 2017, rekening te houden met de indexering van de heffing, €13.449.092 aan minderinkomsten, te weten: $27.108 \text{ afnamepunten} \times (770 \text{ euro} - 290 \text{ euro})$ ¹².

Artikel 3

Artikel 14.2.2, §1 van het Energiedecreet bevat de regels aangaande de berekening van het jaarverbruik voor de inning van de energieheffing. Het jaarverbruik wordt berekend op basis van de voortschrijdende jaarlijkse som van de afnamen. De Vlaamse ombudsman kaartte in zijn ombudsrapport 2016-6B een probleem aangaande de inning van de heffing aan. Het gaat voornamelijk om een probleem bij personen waar er in hoofde van de leverancier geen volledige jaargegevens beschikbaar zijn (bv. bij switch). Bij hen gebeurt de facturatie van de elektriciteitsafnamen voor een afnamepunt met een jaarlijkse factuur, en wordt de heffing berekend op basis, eventueel geëxtrapoleerd pro rata temporis, van de verbruiksgegevens over de twaalf maanden die voorafgaan aan de einddatum van de periode waarop de factuur betrekking heeft. Indien de verbruiksgegevens waarop de factuur betrekking heeft niet overeenstemmen met een periode van twaalf maanden die voorafgaan aan de einddatum van de periode waarop de factuur betrekking heeft, dan worden de verbruiksgegevens waarop de factuur betrekking heeft geëxtrapoleerd aan de hand van in de elektriciteitsmarkt vastgelegde verbruiksprofielen. Met andere woorden

¹² De tarieven worden conform artikel 14.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 jaarlijks geïndexeerd aan de hand van de volgende formule: tarief te vermenigvuldigen met het indexcijfer van de consumptieprijzen, vastgesteld voor de maand oktober van het vorige heffingsjaar, en te delen door het indexcijfer van de consumptieprijzen, vastgesteld voor de maand december van het jaar 2014. De Vlaamse Belastingdienst maakte het resultaat van deze indexering via bericht d.d. 8 december 2016 in het Belgisch Staatsblad (op 13 december 2016, editie 2) bekend: de voor kalenderjaar 2017 van toepassing zijnde tarieven voor categorie D en E zijn respectievelijk 299,75 euro en 795, 88 euro.

deze regels bevatten een logische sequentie en dienen dan ook alsdusdanig worden toegepast. Eerst tariefschijven vaststellen op basis het daadwerkelijke verbruik over een periode van twaalf maanden, en pas bij ontbreken van dergelijke gegevens (bijvoorbeeld in geval van een nieuwbouw of een nieuwe aansluiting) een extrapolatie op basis van de verbruiksprofielen.

Het is bij de toepassing van deze regels dat bij switch bijv. een aantal leveranciers voor hun nieuw te beleveren afnamepunten geen rekening hebben gehouden met het in dat kalenderjaar reeds gerealiseerde verbruik bij een andere leverancier, maar louter extrapoleren op basis van de eigen gegevens met betrekking tot dat verbruik op dat afnamepunt. Wanneer die maanden dan bijvoorbeeld zich bevinden in een periode waar het verbruik regulier hoger is, bijv. de winterperiode, en men sowieso flirtte met de grens tussen heffingscategorieën, dan kan het dat bij de proratering van de heffing een te hoge tariefcategorie wordt gebruikt. Het omgekeerde is ook mogelijk: indien dit in lagere verbruiksmaanden gebeurt kan er ook een onderschatting gebeuren, waardoor een te laag heffingsbedrag wordt aangerekend.

Ten einde dit probleem te verhelpen wordt voorgesteld om de informatiestroom naar de toegangshouders te optimaliseren zodat deze steeds van de actuele gegevens gebruik kunnen maken, zelfs al gaat het om een bestaand afnamepunt dat voorheen door hen niet werd beleverd. Op die wijze zal artikel 14.2.2, §1, zesde lid enkel nog moeten worden gebruikt in het geval dat de verbruiksgegevens over twaalf maanden onbestaande zijn, m.a.w. in geval van een nieuwbouw of een nieuwe aansluiting.

De netbeheerders dienen reeds op basis van het technisch reglement verbruiksgegevens aan de leveranciers over te maken voor zover de eigenaar van het afnamepunt daarover geen bezwaar maakt. In het kader van de aanrekening van de heffing mag een dergelijk bezwaar geen aanleiding kunnen geven tot een verkeerde (hetzij te laag, hetzij te hoog) berekening van de verschuldigde heffing. Voorts is er de vraag of gegevens die op basis van het technisch reglement worden aangeleverd, ook voor andere doeleinden (in casu de berekening van de energieheffing alwaar de leverancier optreedt als het verlengde van de overheid) dan die waarvoor ze bedoeld zijn. De netbeheerders krijgen thans dan ook een decretale openbaardienstverplichting om de toegangshouders per afnamepunt dat ze beleveren op basis van de voortschrijdende jaarlijkse som van de afnamen de verbruikshistoriek van de voorbije twaalf maanden ter beschikking te stellen. Hierdoor zal elke leverancier steeds over de correcte gegevens beschikken waardoor dergelijke verkeerde extrapolaties niet meer zouden mogen voorkomen.

Conform artikel 13.1.6, tweede lid van het Energiedecreet kunnen de ambtenaren die door de Vlaamse Regering zijn aangewezen voor het toezicht in het kader van de energieheffing (in casu de ambtenaren van de Vlaamse Belastingdienst) deze gegevens uiteraard ook bij de netbeheerders opvragen.

Artikel 4 en Artikel 5

Omwille van de specifieke inningsmodaliteiten uit artikel 14.2.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, kan een wijziging van de tarieven om praktische redenen echter niet worden doorgevoerd gedurende de loop van een heffingsjaar. De heffing wordt immers voor rekening van het Vlaamse Gewest geïnd door de toegangshouder (lees: leveranciers) van het afnamepunt via diens afrekeningsfacturen en slotfacturen. Dit betekent dat aangaande één heffingsjaar N omwille van de pro-ratering een deel van de heffingen die vallen na factuurdatum pas op een volgende factuur terecht komen. Bij jaarafrekeningen is dat dus pas een jaar later (en in een volgend kalenderjaar N+1). Een aantal

jaarafrekeningen (deze die bv. standaard in december vallen) geven zelfs aanleiding tot stortingen in kalenderjaar N+2 (januari) aangaande het deel december van heffingsjaar N. Een beperktere impact zijn ook switches (marktdynamiek) die de facturatie a.d.h.v. slotfacturen iets kunnen versnellen. Ook het aantal toegangspunten wijzigt maandelijks, niet enkel het totaal, maar ook in verdeling over de leveranciers (marktdynamiek). Afnamecontracten van de grote(re) afnamepunten kunnen zeer specifiek zijn en verschillen naargelang aard van het afnamepunt of de toegangshouder met wie het contract is afgesloten.

Het tussentijds doorvoeren van wijzigingen aan de tariefstructuur ligt dan ook moeilijk in het licht van het gelijkheidsbeginsel (t.t.z. inning van heffingsbedragen voor de wijziging versus na de wijziging), en is administratief moeilijk te verwerken voor de toegangshouders die instaan voor de inning (bv. noodzaak van herrekening van nog te innen bedragen, noodzaak tot terugstorten van de door de verlaging tarief eventueel te veel geïnde bedragen, afnemer inmiddels niet langer in klantenportefeuille,...) en doorstorting aan het Vlaamse Gewest.

Dergelijke wijzigingen kunnen dan ook pas in werking treden vanaf de start van een nieuw heffingsjaar, m.a.w. 1 januari 2017.

De niet-retroactiviteit van wetten is weliswaar een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid, maar men moet er wel op letten dat door deze niet-retroactiviteit er geen schending van het gelijkheidsbeginsel kan ontstaan. In casu zou een dergelijke niet-retroactiviteit net dat tot gevolg hebben. De energieheffing is conform artikel 14.1.1 van het Energiedecreet immers verschuldigd per kalenderjaar. Indien deze tariefwijziging enkel zou in gaan voor afrekenings- en slotfacturen vanaf een bepaalde datum (bv. 1 maart 2017) dan wordt een ongelijke behandeling gecreëerd tussen personen die zich in een zelfde tariefcategorie bevinden, maar waar het moment van de factuur verschuift (voor of na de inwerkingtredingsdatum).

De uit artikel 10 GW voortvloeiende verplichtingen zijn zodoende ook rechtsverplichtingen die gelden voor het verleden zodat het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van administratieve rechtshandelingen daartegen niet kan worden aangevoerd¹³.

Retroactiviteit kan echter worden gebillijkt wanneer zij onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang, zoals de goede werking of de continuïteit van de openbare dienst.¹⁴ Zo stelde het Hof eerder al dat het algemeen belang kan vereisen dat een door de wetgever noodzakelijk geachte fiscale maatregel onverwijld uitwerking heeft. Dit is in casu het geval, te meer daar de maatregel juist een voordeel aan die rechtsonderhorige-belastingplichtige toekent.

Er wordt daarom in het licht van het gelijkheidsbeginsel gekozen om de inwerkingtreding van het decreet op 1 januari 2017 te laten staan. Dit kan dan wel inhouden dat voor afrekeningen via afrekenings- of slotfacturen die betrekking hebben op de periode vanaf 1 januari tot aan de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* de toegangshouder eventueel ex post een herberekening van het heffingsbedrag op basis van de nieuwe grenzen van de tariefschijven D/E zal moeten doorvoeren, en desnoods een rectificatie/verrekening van dat bedrag zal moeten doorvoeren.

¹³ RvSt nr. 21.942 van 28 januari 1982.

¹⁴ Bv. Arbitragehof 20 mei 1998, nr.49/98; Arbitragehof 6 november 1997, nr. 64/97

Brussel,.....

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Bart TOMMELEIN